

ΕΟΡΤΕΣ

Η ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ είναι πανελλήνια εορτή, ο κόσμος ξεκινά σ' εξοχές σε κέντρα συνεχίζει με νηστίσιμους μεζέδες την Αποκριά λένε ότι το έθιμο έχει σχέση με τ' ανοιξιάτικα πανάρχαια παηγύρια, τις πομπές του Διονύσου, τις αισχρολογίες «εξ αμάξης». Σε μερικά μέρη, Σάμος, Θράκη ξεπερνούν οι άντρες τα όρια σε καφενεία και στους δρόμους, οι γυναίκες δε βγαίνουν.

Για την εκκλησία είναι η πρώτη μέρα της Μ. Σαρακοστής στον Εσπερινό ψέλνουν «της νηστείας το μέγα πέλαγος», μα ^{παρα}προβλέπει το έθιμο.

Στα Μέγαρα οι γυναίκες χορεύουνε την τράτα στις πλατείες, φορούνε παλιές έξοχες φορεσιές και πιο καινούργιες παράταιρες.

Στη Σκύρο κατεβαίνουν αξημέρωτα χορευτές κουκουλομένοι με προβιές και με κουδούνια πάνω τους, λένε πως καποιανού τσομπάνη του ψοφήσανε με τη βαρυχειμωνιά τα πρόβατα, τα κατσίκια του, κρέμασε πάνω κουδούνια και τσοκάνια, πέρασε απ' το χωριό πριν φέξει κι έκανε πως λαλούσε τάχα το κοπάδι του, αυτουνού τον καϋμό κάνανε χορό.

Στη Νάουσα της Μακεδονίας οι «Μπούλες» είναι σπουδαίο θέμα, παλλικαριών χορός και κάπως θέατρο.

Παντού ωστόσο η έξοδο απ' τα σπίτια ολική, μοιάζει σα φυγή από διωγμό, από κατατρεμό—είναι όμως για διασκέδαση. Ξεκινούνε οικογένειες, παρέες στα λεωφορεία ουρές διπλές και κατσαρές, όλο πειράγματα και γέλοια, φορτωμένοι άντρες, γυναίκες και παιδιά, άλλοι ξέρουνε που πάνε άλλοι συζητούνε μαλώνουνε, η νεολαία βρίσκει αφορμή ξεκόβει, τέλος σε κάποιο τραπεζάκι, σε 2 πήχεις γρασίδι ξετιλίζουνε τα ορεκτικά, τα σαλατικά, ταραμοσαλάτα, ελιές κάθε είδους, χαλβάδες, οι

πρόσφυγες σ' αυτά έρχονται πρώτοι καλοφαγάδες. Είναι κι η μέρα της λαγάνας, η μέρα για θαλασσινά, δεν προλαβαίνουνε να κουβαλούνε αχινούς, μύδια οι πλανόδιοι. Μέρα τους κι αυτοनों φτάνει να λιγοστέψει κι η αστυνομία, μήπως δεν αξίζει μια «Μέρα του πλανώδιου μικροπουλητή», τι δεν πουλούνε, δεν κουβαλούνε αυτοί φτάνουν τόσες ξενόφερτες κρυάδες «μέρα της καλής μου μητέρας, μέρα του αγαπητού μπαμπά».

Πολύς κόσμος περιδιαβάζει, στρώνεται και χάμω με κανένα ψεύτικο φέσι, καμιά χρυσή κορώνα στο κεφάλι τα πρόσωπα όμως σοβαρά. Μερικοί έρχονται από ξενύχτια παραπατώντας γυρεύουνε κι' άλλο κρασί. Στα ισώματα είναι στημένες κούνιες, αλογάκια και τα βουναλάκια γύρω—γύρω της Αθήνας μαυρίζουνε απ' τον κόσμο, από κει ταράτσες, αυλές μερμυγκιαστά προάστεια, τραπέζι στρωμένο στη μέση, κερνούνε και καλεσμένοι κι ακάλεστοι, τα όργανα λίγα, ότι κάνει το γραμμόφωνο, η κασέτα, μια βουή απ' τους ανατολικούς συνοικισμούς ως το Αστεροσκοπείο, απ' την Καστέλλα ως το Πέραμα ως την Κούλουρη παραθαλάσσια και μεσόγεια γλέντια. Άδεια η Αθήνα, βουβή.

Τ' απόγεμα κυριεύει κούραση και παρεξήγηση, όμως νικά η ομαδική αίσθηση πως είναι τέτοια μέρα, διασκεδάζομε—δηλαδή διάθεση καλή και κούραση δεχτές—και το ποτήρι το κρασί κι ένα μύδι ανοιγμένο προσφέρεται κάπως επίσημα οι ευχαριστίες και τα παινέματα σχεδόν θεατρικές διασκέδαση—επαληθεύση.

Κι ο καυγός έχει θέση, του κρασιού μόνο μη βγει κανείς νταής στη μέση.

Την Καθαρή Δευτέρα — Κούλουμα τη λένε οι Αθηναίοι τα διάφορα επαγγέλματα έχουν ορισμένες δικές τους θέσεις: στις Στύλες του Ολυμπίου Διός κυριαρχούνε γαλατάδες γιαουρτάδες άρα κι οι χοροί της πατρίδας τους, τα όργανα. Απέναντι απ' το

θέατρο του Ηρώδου κουλουράδες, φουρναρέοι, χορεφταράδες
Ηπειρώτες της πιο αργής τέχνης. Φέρνουνε και μικρά παιδιά
τους κάπως να νοιώθουνε, όπως τα πουλιά στον καιρό τους
γυμνάζουνε τα μικρά στο πέταμα, τους δίνουν σειρά μπροστά,
παραγγέλνουνε στα όργανα τι να τους παίξουνε.

Φιλοπάππου, Αστεροσκοπείο οι παρέες νησιώτικες οι κοπέ-
λες έχουνε θάρρος, πιάνουνται στο χορό με τα παλικάρια
χορεύουνε μπάλους, καρσιλαμάδες, οι σκοποί πιο πεταχτοί.

Τα καθεαυτού δικά μας όργανα κλαρίνα, σαντούρια, ντέφια
λιγοστεύουν έχει πέραση ακόμα το ούτι, το μπουζούκι. Κι
ανάμεσα πλάκα και Παρίσι βγάλανε το χασάπικο μισό και τον
λεν «συρτάκι». Χορεύεται πολύ τεχνικά στα νησιά.

Η νεολαία ξέρει βέβαια κι όλα τα ξένα δεν τους ξεφεύγει
τίποτα κουνηστό ή πηδηχτό —αμερικάνικο.

ΠΑΤΜΟ

ΕΝΑ ΝΗΣΙ

Νάτος ο ήλιος πήδησε καταμεσίς στο λιμάνι φέξανε και τρέμουνε τα νερά, καϊκια βάρκες σαλεύουνε με την αναλαμπή σα να τους λυθήκανε οι άγκυρες.

Ο δρόμος απ' το λιμάνι ανεβαίνει προς τη Χώρα με στροφές, με κάθε στροφή γεμίζουνε τα μάτια θάλασσα κοντινή και μακρινή, πέτρα και βραχουριά κάτι μαύρες κοτρώνες εξέχουνε πάνω στη γης σα θόλοι βουλιαγμένοι, άλλες αποτελειώνουνε τους λόφους σα γυαλιά φυτεμένα σε μαντρότοιχους. Ένας στρογγυλός μονοκόματος βράχος ξεχωρίζει προς στο πέλαγος της Ικαριάς φαίνεται περιφραγμένος για κάποια αιτία που ξεχάστηκε.

Η πέτρα λοιπόν είναι το κύριο υλικό του νησιού και το Μοναστήρι του Θεολόγου τη μαύρη πέτρα έκανε σάρκα του. Σ' άλλα ψηλώματα προς τον Αρτικοπό υπάρχουνε δύο αχειροποίητα ομοιώματά του τέτοια σύνδεση στενή νησί και χτίσμα.

Κι η τέχνη της ξερολιθιάς φράζει, μοιράζει, το νησί, πέτρα προς πέτρα ταιριασμένη καθεμιά με την προηγούμενη και την κατοπινή με την από πάνω και την αποκάτω, πελεκημένη κι απελέκυτη περιλαβαίνει μέσα όποια βρεθεί ριζιμιά, βολικιά κοτρώνα, τραβά τον ανήφορο, τον κατήφορο κουβαλημένη με ζα ή σηκωτή αγκαλιά. Από πάνω την αποτελειώνουνε αστιβιές, ένα εμπόδιο στο δρασκέλισμα, πλακωμένες με πέτρες βαριές για τον αέρα τ' αγκάθι τούτο κάθε σταύρωση και μυτίτσα του ψιλοδουλεμένη. Χρήσιμο κι' αυτό. Κάθε τόση απόσταση αφήνουνε πέρασμα χαμηλό «αμπασιές» με πέτρες ασήκωτες και ξύλο άγριο στερεωμένες για να περνούνε κατσίκια και πρόβατα. Και κατοικίες—«καθοικιές» για τα ζώα μα και για τους ανθρώπους, στις εξοχές είναι χτισμένα έτσι ξεροτρόχαλο, μεγάλη μαστοριά

ΕΝΑ ΝΗΣΙ

Νάτος ο ήλιος πήδησε καταμεσίς στο λιμάνι φέξανε και τρέμουνε τα νερά, καϊκία βάρκες σαλεύουνε με την αναλαμπή σα να τους λυθήκανε οι άγκυρες.

Ο δρόμος απ' το λιμάνι ανεβαίνει προς τη Χώρα με στροφές, με κάθε στροφή γεμίζουνε τα μάτια θάλασσα κοντινή και μακρινή, πέτρα και βραχουριά κάτι μαύρες κοτρώνες εξέχουνε πάνω στη γης σα θόλοι βουλιαγμένοι, άλλες αποτελειώνουνε τους λόφους σα γυαλιά φυτεμένα σε μαντρότοιχους. Ένας στρογγυλός μονοκόματος βράχος ξεχωρίζει προς στο πέλαγος της Ικαριάς φαίνεται περιφραγμένος για κάποια αιτία που ξεχάστηκε.

Η πέτρα λοιπόν είναι το κύριο υλικό του νησιού και το Μοναστήρι του Θεολόγου τη μαύρη πέτρα έκανε σάρκα του. Σ' άλλα ψηλώματα προς τον Αρτικοπό υπάρχουνε δύο αχειροποίητα ομοιώματά του τέτοια σύνδεση στενή νησι και χτίσμα.

Κι η τέχνη της ξερολιθιάς φράζει, μοιράζει, το νησί, πέτρα προς πέτρα ταιριασμένη καθεμιά με την προηγούμενη και την κατοπινή με την από πάνω και την αποκάτω, πελεκημένη κι απελέκυτη περιλαβαίνει μέσα όποια βρεθεί ριζιμιά, βολικιά κοτρώνα, τραβά τον ανήφορο, τον κατήφορο κουβαλημένη με ζα ή σηκατή αγκαλιά. Από πάνω την αποτελειώνουνε αστιβιές, ένα εμπόδιο στο δρασκέλισμα, πλακωμένες με πέτρες βαριές για τον αέρα, τ' αγκάθι τούτο κάθε σταύρωση και μυτίτσα του ψιλοδουλεμένη. Χρήσιμο κι' αυτό. Κάθε τόση απόσταση αφήνουνε πέρασμα χαμηλό «αμπασιές» με πέτρες ασήκωτες και ξύλο άγριο στερεωμένες για να περνούνε κατσίκια και πρόβατα. Και κατοικίες—«καθοικιές» για τα ζώα μα και για τους ανθρώπους, στις εξοχές είναι χτισμένα έτσι ξεροτροχάλο, μεγάλη μαστοριά

ΟΜΤΑΠ

κι ευκολία. Βγάζει την πέτρα ο νοικοκύρης κοντά στον τόπο που θα χτίσει, όπως τα ζουζούνια.

Το Μοναστήρι έμεινε μοναδικό χτίσμα κατάκορφα περάσανε γενεές ώσπου μαστόροι και κολλήγοι λάβανε άδεια να κατοικήσουνε κοντά. Τώρα στα 1000 τόσα χρόνια τ' άσπρα σπίτια της χώρας το περιζώσανε σαν υπολογισμένα και σχεδιασμένα σε τετραγωνισμένο χαρτί, λάμπει από μακριά η ασπρίλα τους.

Στη Βόρεια πλευρά ο κύριος δρόμος της Χώρας έχει αρχοντικά σπίτια πολλά, δύο και τρεις σειρές ψηλά παράθυρα, φτάνει ως την πλατεία του Δημαρχείου, έξοχα σχεδιασμένη και πλακοστρωμένη από κεί απέραντη θέα, βλέπεις όλες τις ξεγυρισμένες ακρογιαλιές τ' αντικρυνά νησιά, Σάμο με το ψηλό βουνό της, οι Φούρνοι λεγόμενοι και Κορσειοί, Ικαρία σ' όλο το μάκρος της και πίσω απ' τη Σάμο ανατολικά η διπλή κορφή της Μυκάλης, Τουρκία. Από τη μέσα Νότια πλευρά ο δρόμος προφυλαγμένος απ' το βοριά, στρωμένος πελεκημένη πλάκα στη μέση ένα χαντάκι σκεπασμένο κίτρινη πέτρα για τα νερά της βροχής. Πλήθος στενά πλάγια δρομάκια καταλήγουνε εκεί, πλήθος σκαλιά, οι γέροι βογγούνε και ανεβαίνουν. Κι οι δρόμοι τούτοι όπως όλοι κάπου φτάνουνε, μόνο πως εδώ κλωθογυρίζουνε σαν κρυφοί λογισμοί, κάποιος βράχος τους κόβει τον κυκλώνουνε, κάποιος κατήφορος τους τραβά τον κατεβαίνουνε, ο ίσιος τόπος 'λίγος.

Πολλές ώρες μένουν άδειοι, τη νύχτα περιμένεις να σου μιλήσουνε οι τοίχοι. Τέτοια ησυχία κύριεύει τη μέρα κι όπου χαμηλώνει κανένα δώμα, όπου αφήνει άνοιγμα κανένα χάλασμα φανερώνεται κάποιο θέαμα σαν περιγραμμένο επίτηδες: ο προφήτης Ηλίας στο λόφο του ένα κύμα πετρωμένο, το τάδε αμπελάκι πράσινο καθένα και με τονομά του της χήρας, του Ξυλάγκουρου. Και πια η θάλασσα παντού, αλλού γιαλίζει ένα κομμάτι αλλού απέραντη.

~~κι ευκολία~~. Βγάζει την πέτρα ο νοικοκύρης κοντά στον τόπο που θα χτίσει, όπως τα ζουζούνια.

Το Μοναστήρι έμεινε μοναδικό χτίσμα κατάκορφα περάσανε γενεές ώσπου μαστόροι και κολλήγοι λάβανε άδεια να κατοικήσουνε κοντά. Τώρα στα 1000 τόσα χρόνια τ' άσπρα σπίτια της χώρας το περιζώσανε σαν υπολογισμένα και σχεδιασμένα σε τετραγωνισμένο χαρτί, λάμπει από μακριά η ασπρίλα τους.

21510) Στη Βόρεια πλευρά ο κύριος δρόμος της Χώρας έχει αρχοντικά σπίτια πολλά, δύο και τρεις σειρές ψηλά παράθυρα, φτάνει ως την πλατεία του Δημαρχείου, έξοχα σχεδιασμένη και πλακοστρωμένη, από κεί ~~απέραντη~~ ^{θέα}, βλέπεις όλες τις ξεγυρισμένες ακρογιαλιές τ' αντικρυνά νησιά, Σάμο με το ψηλό βουνό της, οι Φούρνοι λεγόμενοι και Κορσειό, Ικαρία ~~ο~~ όλο το μάκρος της και πίσω απ' τη Σάμο ανατολικά η διπλή κορφή της Μυκάλης, Τουρκία. Από τη μέσα Νότια πλευρά ο δρόμος προφυλαγμένος απ' το βοριά, στρωμένος πελεκημένη πλάκα στη μέση ένα χαντάκι σκεπασμένο κίτρινη πέτρα για τα νερά της βροχής. Πλήθος στενά πλάγια δρομάκια καταλήγουνε εκεί, πλήθος σκαλιά, οι γέροι βογγούνε και ανεβαίνουν. Κι οι δρόμοι τούτοι όπως όλοι κάπου φτάνουνε, μόνο πως εδώ κλωθογυρίζουνε σαν κρυφοί λογισμοί, κάποιος βράχος ^{γυ} τους κόβει τον κυκλώνουνε, κάποιος κατήφορος τους τραβά τον κατεβαίνουνε, ο ίσιος τόπος λίγος.

Πολλές ώρες μένουν άδειοι, τη νύχτα περιμένεις να σου μιλήσουνε οι τοίχοι. Τέτοια ησυχία κύριεύει τη μέρα, ^{κι} όπου χαμηλώνει κανένα δώμα, όπου αφήνει άνοιγμα κανένα χάλασμα φανερώνεται κάποιο θέαμα σαν περιγραμμένο επίτηδες: ο προφήτης Ηλίας στο λόφο του, ^{ένα} κύμα πετρωμένο, το τάδε αμπελάκι ~~πράσινο~~ καθένα και με τονομά του της χήρας, του Ευλάγκουρου. Και πια η θάλασσα παντού, ~~αλλού~~ ^{εδώ} γιαλίζει ένα κομμάτι, ~~αλλού~~ ~~απέραντη~~.

ΝΑΤΟΣ ΠΑΛΙ ο ήλιος, πριν φανεί άναψε φωτιές στις πόρτες του, ο μισός ουρανός κοκκίνησε και πάλι άξαφνα σβύνει, παρουσιάζεται ακέραια η κόκκινη σφαίρα τραβά.

Οι δρόμοι πολλές ώρες—είπαμε είναι άδειοι. Με καμιά καμπάνα βγαίνουνε μια—μια ή πολλές μαζί μαντηλωμένες γριες ή κοπέλες συγυρισμένες, πες πως άρχισε κάποια παράσταση πρωί—πρωί περνούνε και άντρες πρώτοι, μουλάρια, γαϊδούρια, τα λαλούνε «ντε πρρρ-πρρ» «οξωξ» στη γλώσσα τους, άλλοι χωρίς ζώα φορτωμένοι τα εργαλεία της δουλειάς περπατούνε ζωηρά, καλημερίζουνε. Τις ώρες του σχολείου στον πηγαιμό και προπάντων στο γυρισμό οι δρόμοι γεμίζουνε διαολιές και παιδιακίστιες φωνές.

Κι ότι γίνεται στο δρόμο κι ότι θα γίνει γνωρισμένο από πριν «πέρασε ο Σταμάτης θα κοντεύει έξη, ο παραγιός του Χριστάκη βαστά δυο ντεντεκέδες θα φέρανε πετρέλαιο .. Και λίγες απορίες: «άραες κλωσσά η μαλλοπόδα η όρνιθα του Καλλιοπού έχει μέρες να φανεί...» ...«χτυπούσανε τα στρώματα ψες στου Λαθουρά, θα ξεμπάρκarei ο γαμπρός ως καθώς φαίνεται...» την ίδια μέρα μαθαίνεται κι η εξήγηση.

Πότε πότε κόβει την ησυχία καμιά φωνή σαν ακονισμένη σπάθα που την τραβάς από το θηκάρι «καλωσόρισες»... τέτοια φωνή τόχει χρέος ν' ακουστεί καλά «εγώ εδώ ακούστε με χαιρετώ...» φώναζε το Αγγελινιώ σκουπίζοντας το κατώφλι της... «είδα το παραθυράκι ανοιχτό καλωσορίσατε» «καλώς σας ήβραμε» φωνάζει λοιπόν απ' τ' ανοιχτό παραθυράκι κι η Παναγιώτα — μου παράγγελε κι η Παρασκευούλα σου πολλά χαιρετίσματα...» «νάσαι και συ καλά που μου τα φέρνεις κι εκείνη που τά 'στειλε... α εσείς, εδώ ούλοι καλά;» «δόξα σοι ο Θεός καλά...» Ερώτηση απόκριση αντιλαλούνε σαν αποστηθισμένα σπουδαία μηνύματα φτάσανε και γίνονται δεχτά με

ΝΑΤΟΣ ΠΑΛΙ ο ήλιος, πριν φανεί άναψε φωτιές στις πόρτες του, ο μισός ουρανός κοκκίνησε και πάλι άξαφνα σβύνει, παρουσιάζεται ακέραια η κόκκινη σφαίρα, τραβά.

Οι δρόμοι πολλές ώρες—είπαμε είναι άδειοι. Με καμιά καμπάνα βγαίνουνε μια—μια ή πολλές μαζί μαντηλωμένες γριες ^{πρώτα} ή κοπέλες συγυρισμένες, πες πως άρχισε κάποια παράσταση, ^{υάτρα} ~~πρωί~~—πρωί περνούνε και άντρες ~~πρώτοι~~, μουλάρια, γαϊδούρια, τα λαλούνε «ντε πρρρ-πρρ» «οξωξ» στη γλώσσα τους, άλλοι χωρίς ζώα φορτωμένοι τα εργαλεία της δουλειάς περπατούνε ζωηρά, καλημερίζουνε. Τις ώρες του σχολείου στον πηγαιμό και προπάντων στο γυρισμό οι δρόμοι γεμίζουνε διαολιές και παιδιακίστιες φωνές.

Κι ότi γίνεται στο δρόμο κι ότi θα γίνει γνωρισμένο από πριν «πέρασε ο Σταμάτης θα κοντεύει έξη, ο παραγιός του Χριστάκη βαστά δυο ντεντεκέδες θα φέρανε ~~πετρέλαιο~~ ..» Και λίγες απορίες: «άραες κλωσσά η μαλλοπόδα η όρνιθα του Καλλιοπού έχει μέρες να φανεί...» ...«χτυπούσανε τα στρώματα ψες στου Λαθουρά, θα ξεμπαρκάρει ο γαμπρός ως καθώς φαίνεται...» την ίδια μέρα μαθαίνεται κι η εξήγηση.

Πότε πότε κόβει την ησυχία καμιά φωνή σαν ακονισμένη σπάθα που την τραβάς από το θηκάρι «καλωσόρισες»... τέτοια φωνή τόχει χρέος ν' ακουστεί καλά: «~~εγώ~~ ~~εδώ~~ ακούστε με ^{σας} χαιρετώ...» φώναξε το Αγγελινιώ σκουπίζοντας το κατώφλι της... «είδα το παραθυράκι ανοιχτό καλωσορίσατε» «καλώς σας ήβραμε» φωνάζει ~~λοιπόν~~ από ^{κοντινά} τ' ανοιχτό παραθυράκι κι η Παναγιώτα — μου παράγγελε κι η Παρασκευούλα σου πολλά χαιρετίσματα...» «νάσαι και συ καλά που μου τα φέρνεις κι εκείνη που τ'ά στείλε... ~~α~~ εσείς, εδώ ούλοι καλά;» «δόξα σοι ο Θεός καλά...» Ερώτηση απόκριση αντιλαλούνε σαν αποστηθισμένα σπουδαία μηνύματα φτάσανε και γίνονται δεχτά με

718

ζωηρή διάθεση λένε ακόμα μερικά της περιστασης οι 2 γειτόνισσες και μπαίνουνε στα σπίτια τους.

Έχει εξάλλου κάθε γυναίκα μα κι οι άντρες οι πιο παλαιοί κάποια σακκούλα κρεμασμένη λες στον ώμο και μέσα τα καλωσορίσματα, τα ξεπροβοδίσματα, τα συμπληρώματα, ευχές της κάθε περιστασης, διαλέγουνε και προσφέρουνε: Καλημέρα ή καλήν ημέρα, καλό βράδυ, καλό πρωί, καλή νύχτα, καλό ταξίδι, καλήν αντάμωση, καλό μήνα, του χρόνου με το καλό. Καλό καλοκαίρι. Καλό χειμώνα, καλή φωνή—δηλαδή καλές ειδήσεις, καλή αρχή, καλή λευτεριά—οι έγγυες—καλό δρόμο, καλή ψαριά, όμως αυτό δεν το πολυλένε γιατί άμα δεν πιάσει ο ψαράς βγαίνει τόνομα εκείνου που του ευχήθηκε πως είναι γρουσουζης—τέλος ένας λόγος καλός χωρίς έξοδα τόσο μπορούνε.

Καμμιά φορά παρουσιάζονται και τα έκτακτα... «ηγκρέμισε το Μαριγάκι, ήσπασε το πόδι της, «Χριστός κι απόστολος...» «ηφορούσε καινούργια γοβάκια...»

Τότε παίρνουνε πάνω τους οι γυναίκες την είδηση σα μηχανές έτοιμες για μετάδοση, τη συσκευάζουνε με περιέργεια ή συμπόνοια όση χρειάζεται ούτε πολύ βαθιά ούτε ξόπετση τώρα πια ο λόγος κι η τέχνη του προχωρούνε, το περιστατικό φτάνει παντού και γρήγορα, στα καφενεία, στα μαγαζιά. Εκεί το περιλαβαίνουνε αντρίκιες κουβέντες, σκληραίνει.. άντε πάλι έξοδα κακόμοιρε Παντελιό..» «γιαλιά μωρέ πια γίνανε τα κοκαλά τους πότε ήσπασε το καλάμι του το Ζαφειριώ του Κουρούνα» πριν βραδυάσει ωστόσο και το έκτακτο ξεθυμαίνει, αν το ξαναπεί καμιά της λένε «το ξέραμε».

Στο μεταξύ το Μαριγάκι τόχουνε ξαπλωμένο στον καλό καναπέ και βογγά. Τη ρωτούνε «πονάς; δε λέει ούτε ναι ούτε όχι.

ζωηρή διάθεση λένε ακόμα μερικὰ της περιστασης οι 2 γειτόνισσες και μπαίνουνε στα σπίτια τους.

Έχει εξάλλου κάθε γυναίκα μα κι οι άντρες οι πιο παλαιοί κάποια σακκούλα κρεμασμένη λες στον ώμο, και μέσα τα καλωσορίσματα, τα ξεπροβοδίσματα, τα συμπληρώματα, ευχές της κάθε περιστασης, ~~διαλέγουνε και προσφέρουνε:~~

Καλημέρα ~~ή~~ καλήν ημέρα, καλό βράδυ, καλό πρωί, καλή νύχτα, καλό ταξίδι, καλήν αντάμωση, καλό μήνα, του χρόνου με το καλό. Καλό καλοκαίρι. Καλό χειμώνα, καλή φωνή—δηλαδή καλές ειδήσεις—καλή αρχή, καλή λευτεριά—οι έγγυες—καλό δρόμο, καλή ψαριά, όμως αυτό δεν το πολυλένε γιατί άμα δεν πιάσει ο ψαράς βγαίνει τόνωμα εκείνου που του ευχήθηκε πως είναι γρουσουζης—τέλος ένας λόγος καλός χωρίς έξοδα ~~τόσο~~ ~~μπορούνε.~~

Καμμιά φορά παρουσιάζονται και τα έκτακτα... «ηγκρέμισε το Μαριγάκι, ήσπασε το πόδι της, «Χριστός κι απόστολος...» «ηφορούσε καινούργια γοβάκια...»

Τότε παίρνουνε πάνω τους οι γυναίκες την είδηση σα μηχανές έτοιμες για μετάδοση, τη συσκευάζουνε με περιέργεια ή συμπόνια όση χρειάζεται ούτε πολύ βαθιά ούτε ξόπετση τώρα πια ο λόγος κι η τέχνη ~~του~~ προχωρούνε, το περιστατικό φτάνει παντού και γρήγορα, στα καφενεία, στα μαγαζιά. Εκεί το περιλαβαίνουνε αντρίκιες κουβέντες, σκληραίνει.. άντε πάλι έξοδα κακόμοιρε Παντελιό...» «γιαλιά μωρέ πια γίνανε τα κοκαλά τους πότε ήσπασε το καλάμι του το Ζαφειριώ του Κουρούνα» πριν βραδυάσει ωστόσο και το έκτακτο ξεθυμαίνει, αν το ξαναπεί καμιά της λένε «το ξέραμε».

Στο μεταξύ το Μαριγάκι τόχουνε ξαπλωμένο στον καλό καναπέ και βογγά. Τη ρωτούνε «πονάς; δε λέει ούτε ναι ούτε όχι.

Τα λόγια της διαλεγμένα ώστε να μεγαλώσουν το κακό που την ήβρε. Στην Παναγία παραπονιέται «σε γλέντι πάαινα στον εσπερινό σου πάαινα...», παρακαλά και τον κοντινό της άγιο και του θυμίζει «κάνε με γρήγορα καλά εσύ γειτονά μου άη Γιωργάκι μου γίνει και γιατρός μου πως θα σ' έχω γαλατσωμένον την εορτή σου».

Έρχεται κι ο αγροτικός γιατρός «δεν είναι και σοβαρό το κάταγμα» μα ποιος ακούει την ακρίβεια της Επιστήμης. Στην πόρτα είναι μαζεμένοι άντρες, καπνίζουνε ασταμάτητα, η φασαρία των γυναικών τους αχρήστεψε, περιμένουνε πότε θα τους ξαναχρειαστούνε ήρθε φορείο, ακουμπούνε το Μαριγάκι πάνω θα την ταξιδέψουνε σε νοσοκομείο, άμα τη σηκώνουνε οι γυναίκες σέρνουνε φωνές, ένας άντρας αγριεύει «λείψανο είναι μωρέ γρουσουζες, σκασμός».

Μερικοί άντρες και γυναίκες εξάλλου δεν περιμένουνε είδηση έτοιμη παρά κατεβάζει κι ο νους τους, πετούνε με πονηριά ή στην τύχη κανένα δικό τους νέο: «το λάδι θα πάει 50 δραχμές...» «...απόψε η χήρα ήβαλε μέσα το Μανώλη». Έπειτα η συνέχεια πλάθεται σα ζύμη με λίγη αλήθεια μέσα τη δουλεύουνε κι άλλα στόματα, φουσκώνει, αλλού δεχτή αλλού απίστεφτη μα βγαίνει πολλές φορές κι αληθινή λόγος κι αντίλογος — βγαίνει πολλές φορές σωστό: το λάδι, πάει τόντι 50 δραχμές το χειμώνα, ο Μανώλης μπλέκει με τη χήρα για καλά.

Όποτε ακουστεί κι η πιο σπουδαία είδηση, δηλαδή θάνατος, τότε λαβαίνουνε μέρος άντρες και γυναίκες εξασκημένοι δικοί και ξένοι. Φτάνει κάποτε μήνυμα «ο τάδες, η τάδε συχωρέθηκε..» αμέσως τραβά ο κόσμος για το σπίτι του νεκρού, άλλοι αγριεμένοι, άλλοι με κλάματα φανερά ή πνιχτά—μερικοί φτάνουνε πάντα πρώτοι σε τέτοια. Στο σπίτι άρχισε ο θρήνος

Τα λόγια της διαλεγμένα ώστε να μεγαλώσουν το κακό που την ήβρε. Στην Παναγία παραπονιέται «σε γλέντι πάαινα στον εσπερινό σου πάαινα...», παρακαλά και τον κοντινό της άγιο και του θυμίζει «κάνε με γρήγορα καλά εσύ γειτονά μου άη Γιωργάκι μου γίνει και γιατρός μου πως θα σ' έχω γαλατσωμένον την εορτή σου».

Έρχεται κι ο αγροτικός γιατρός «δεν είναι και σοβαρό το κάταγμα» μα ποιος ακούει την ακρίβεια της Επιστήμης. Στην πόρτα είναι μαζεμένοι άντρες, καπνίζουνε ασταμάτητα, η φασαρία των γυναικών τους αχρήστεψε, περιμένουνε πότε θα τους ξαναχρειαστούνε ήρθε φορείο, ακουμπούνε το Μαριγάκι πάνω θα την ταξιδέψουνε σε νοσοκομείο, άμα τη σηκώνουνε οι γυναίκες σέρνουνε φωνές, ένας άντρας αγριεύει «λείψανο είναι μωρέ γρουσουζες, σκασμός».

ΑΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ

~~Μερικοί άντρες και γυναίκες~~ εξάλου δεν περιμένουνε είδηση έτοιμη παρά κατεβάζει κι ο νους τους, πετούνε με πονηριά ή στην τύχη κανένα δικό τους νέο: «το λάδι θα πάει 50 δραχμές...» «...απόψε η χήρα ήβαλε μέσα το Μανώλη». Έπειτα η συνέχεια πλάθεται σα ζύμη με λίγη αλήθεια μέσα τη δουλεύουνε κι άλλα στόματα, φουσκώνει, αλλού δεχτή αλλού απίστεφτη μα βγαίνει πολλές φορές κι αληθινή λόγος κι αντίλογος — βγαίνει πολλές φορές σωστό: το λάδι, πάει τόντι 50 δραχμές το χειμώνα, ο Μανώλης μπλέκει με τη χήρα για καλά.

Όποτε ακουστεί κι η πιο σπουδαία είδηση, δηλαδή θάνατος, τότε λαβαίνουνε μέρος άντρες και γυναίκες εξασκημένοι δικοί και ξένοι. Φτάνει κάποτε μήνυμα «ο τάδες, η τάδε συχωρέθηκε..» αμέσως τραβά ο κόσμος για το σπίτι του νεκρού, άλλοι αγριεμένοι, άλλοι με κλάματα φανερά ή πνιχτά—μερικοί φτάνουνε πάντα πρώτοι σε τέτοια. Στο σπίτι άρχισε ο θρήνος

ακούγεται από μακριά το ξεφωνητό της πρώτης τρομάρας, σιγά—σιγά παίρνουν θύμισες και παινέματα είτε σε μακρινές Αμερικές πέθανε ο άνθρωπος τους είτε τον έχουν ξαπλωμένον μέσα καταμεσίς στη σάλα του σπιτιού με το κονισματάκι και τα χέρια σταυρωμένα, είτε άδικα πέθανε είτε δίκαια δεν πήγε κανένας άκλαφτος. Γειτόνοι και συγγενείς φέρνουνε φαγιά κατάλληλα έτοιμα, κρέας δεν μπαίνει στο σπίτι, τα βράδυα συνάζουνται μιλούνε και δε μιλούνε, κάθονται ώρες με το κεφάλι δίπλα, ώρες πολλές ψιλοκουβεντιάζουνε. Και στη λύπη μεγάλη αξία έχουν τα λόγια.

Ο ΗΛΙΟΣ σήμερα, κίτρινος σα φεγγάρι και πάλι κρύβεται. Ο ουρανός είναι χαμηλωμένος, το πέλαγος στένεψε, λαμποκοπά εδώ εκεί μια λουρίδα θάλασσα, μια σπαθιά του ήλιου και στη στιγμή πάλι σκοτεινιάζει. Φυσά σοροκάδα κρυερή, από ψηλά οι στεριές δείχνουνε περιγραμμένες με άσπρους αφρούς, τα κύματα στο πέλαγος αργά και πλατιά, το κλειστό λιμάνι φουσκώνει και ξεφουσκώνει σα στήθος στενοχωρημένο, οι άνθρωποι πάνε τοίχο—τοίχο, καθώς ξεμπουκάρουνε ο αέρας τους κουτουλά σα φρενιασμένο κριάρι. Τέτοιοι νοτιάδες αποσώνουνε το χειμώνα, βαστούνε το χώμα βρεμένο, το χορτάρι μαλακό, ένα χνούδι πριν τα περιλάβει και τα ξεράνει όλα το καλοκαίρι.

Τα σπίτια είπαμε είναι από πέτρα, δεν ακούστηκε ποτέ φωτιά, η μαστοριά και τα υλικά βαστούνε απ' τον παλιό καιρό, το καμάρι της στερεής δουλειάς πριν το ανάποδο καμάρι της φτήνιας.

Και το μέσα του κάθε σπιτιού ακολουθεί επίσης τη γης όπου θεμελιώνεται, ύψος, φάρδος αλφαδιασμένα μα κάτι σκαλιά που θαρείς πως τα μετρήσανε γίγαντες καμάρες μεγάλες και πιο μεγάλες μικρές και πιο μικρές, σκοτεινές, φεγγερές, καταπαχτές

ακούγεται από μακριά το ξεφωνητό της πρώτης τρομάρας, σιγά—σιγά παίρνουν θύμισες και παινέματα είτε σε μακρινές Αμερικές πέθανε ο άνθρωπος τους είτε τον έχουν ξαπλωμένον μέσα καταμεσίς στη σάλα του σπιτιού με το κονισματάκι και τα χέρια σταυρωμένα, είτε ~~άδικα πέθανε είτε δίκαια δεν πήγε κανένας άκλαφτος~~. Γειτόνοι και συγγενείς φέρνουνε φαγιά ~~κατάλληλα έτοιμα~~, κρέας δεν μπαίνει στο σπίτι, τα βράδυα συνάζουνται μιλούνε και δε μιλούνε, κάθονται ώρες με το κεφάλι δίπλα, ώρες πολλές ψιλοκουβεντιάζουνε. ~~Και στη λύπη μεγάλη αξία έχουν τα λόγια.~~

Ο ΗΛΙΟΣ σήμερα, κίτρινος σα φεγγάρι και πάλι κρύβεται. Ο ουρανός είναι χαμηλωμένος, το πέλαγος στένεψε, λαμποκοπά εδώ εκεί μια λουρίδα θάλασσα, μια σπαθιά του ήλιου και στη στιγμή πάλι σκοτεινιάζει. Φυσά σοροκάδα κρυερή, από ψηλά οι στεριές δείχνουνε περιγραμμένες με άσπρους αφρούς, τα κύματα στο πέλαγος αργά και πλατιά, το κλειστό λιμάνι φουσκώνει και ξεφουσκώνει σα στήθος στενοχωρημένο, οι άνθρωποι πάνε τοίχο—τοίχο, καθώς ξεμπουκάρουνε ο αέρας τους κουτουλά σα φρενιασμένο κριάρι. Τέτοιοι νοτιάδες αποσώνουνε το χειμώνα, βαστούνε το χώμα βρεμένο, το χορτάρι μαλακό, ένα χνούδι πριν τα περιλάβει και τα ξεράνει όλα το καλοκαίρι.

Τα σπίτια είπαμε είναι από πέτρα, δεν ακούστηκε ποτές φωτιά, η μαστοριά και τα υλικά βαστούνε απ' τον ~~παλιό καιρό~~, το καμάρι της στερεής δουλειάς πριν το ανάποδο καμάρι της φτήνιας.

Και το μέσα του κάθε σπιτιού ακολουθεί επίσης τη γης όπου θεμελιώνεται, ύψος, φάρδος αλφαδιασμένα μα κάτι σκαλιά που θαρείς πως τα μετρήσανε γίγαντες, καμάρες μεγάλες και πιο μεγάλες μικρές και πιο μικρές, σκοτεινές, φεγγερές, καταπαχτές

—αναφοράδες— ντουλάπες χωστές, κάτι τράβες γερές σαν καρένες, στέρνες μια και δύο κάθε νοικοκυρόσπιτο. Τα δώματα στρωμένα με πατελιά, τα κοπανίζουνε πριν μπει ο χειμώνας, από ψηλά δείχνουν το χωριό σαν ψηφιδωτό κρεμαστό. Οι αυλές στα πάνω πατώματα κοκκινίζουνε με κόκκινα τούβλα τα λένε κεραμίδια, καμπαναριά πολλά και κάτι πυθάρια και τρυπητοί φουάροι».

Κι όλα τα εξαρτήματα σιδερένια και ξυλένια υπολογισμένα και δουλεμένα έξυπνα, χερούλια και μάνταλα, τσάγρες, μπετουγες, σύρτες είτε ανοίγουνε είτε κλείνουνε απλά και στερεά.

Τα πλούσια σπίτια είχαν πολλά έπιπλα και σκεύη καναπέδες καθρέφτες, κασέλες, πολυθρόνες, χαλκώματα και προίκες, σεντόνια και στρωσίδια, τα καθημερινά και τα καλά τα κουβαλήσαν οι караβοκυρέοι κι οι εμπόροι από τα ταξίδια τους, στα δικά μας χρόνια με τους πολέμους τις πείνες τα παζαρεύανε οι γυρολόοι για ένα τενεκέ λάδι, για μισό τσουβάλι αλεύρι, έπειτα οι ξένοι κι αυτοί αγοράζουνε, διαλέγουνε παζαρεύουνε τη φτώχεια κάνουνε πως φεύγουνε ξαναγυρίζουνε, οι κουρσάροι του παλιού καιρού τουλάχιστον πέφτανε, φεύγανε αστραπή.

Και στα φτωχικά σπίτια είναι απαραίτητα το λεκανίδι πινακωτή για ζύμωμα, σκαμνιά, ο σοφράς, η παραστιά σα ντουλάπι, μέσα τώρα η γκαζιέρα, δεν υπάρχουνε ξύλα δεν υπάρχουν τζάκια. Είχανε κι έχουνε ακόμη κρεβάτι χτιστό εξυψωμένο, κοιμούνται στο φάρδος ή και σταυρωτά συνεχίζεται ο παλαιός στολισμένος αρχοντικός και ζωγραφισμένος «κράβατος» με τις ακριβές κεντιστές κουρτίνες που τώρα βλέπεις στα Μουσεία.

Τώρα τα σπίτια γεμίσανε λουλούδια νάυλον κεντήματα της μηχανής, φωτογραφίες και κούκλες αραδιασμένες στολισμένες όπως το λένε, με την ίδια λαχτάρα το ψεύτικο πράμα και τ' αληθινό. Η μάνα δεν προλαβαίνει να καμαρώσει το βελουδένιο

—αναφοράδες— ντουλάπες χωστές, κάτι τράβες γερές σαν καρένες, στέρνες μια και δύο κάθε νοικοκυρόσπιτο. Τα δώματα στρωμένα με πατελιά, τα κοπανίζουνε πριν μπει ο χειμώνας, από ψηλά δείχνουν το χωριό σαν ψηφιδωτό ~~ερεμιαστό~~. Οι αυλές στα πάνω πατώματα κοκκινίζουνε με κόκκινα τούβλα τα λένε κεραμίδια, καμπαναριά πολλά και κάτι πυθάρια και τρυπητοί «φουάροι».

Κι όλα τα εξαρτήματα σιδερένια και ξυλένια υπολογισμένα και δουλεμένα έξυπνα, χερούλια και μάνταλα, τσάγρες, μπετουγες, σύρτες ~~είτε ανοίγουνε, είτε κλείνουνε~~ απλά και στερεά.

Τα πλούσια σπίτια είχαν πολλά έπιπλα και σκεύη καναπέδες καθρέφτες, κασέλες, πολυθρόνες, χαλκώματα και προίκες, σεντόνια και στρωσίδια, τα καθημερινά και τα καλά τα κουβαλήσαν οι караβοκυρέοι κι οι εμπόροι από τα ταξίδια τους, στα δικά μας χρόνια με τους πολέμους τις πείνες τα παζαρεύανε οι γυρολόοι για ένα τενεκέ λάδι, για μισό τσουβάλι αλεύρι, έπειτα οι ξένοι κι αυτοί αγοράζουνε, ~~διαλέγουνε~~ παζαρεύουνε τη φτώχεια κάνουνε πως φεύγουνε ξαναγυρίζουνε, οι κουρσάροι του παλιού καιρού τουλάχιστον πέφτανε, φεύγανε αστραπή.

Και στα φτωχικά σπίτια είναι απαραίτητα το λεκανίδι πινακωτή για ζύωμα, σκαμνιά, ο σοφράς, η παραστιά σαν ντουλάπι, μέσα τώρα η γκαζιέρα, ~~δεν υπάρχουνε ξύλα~~ δεν υπάρχουν τζάκια. Είχανε κι έχουνε ακόμη κρεβάτι χτιστό εξυψωμένο, κοιμούνται στο φάρδος ή και σταυρωτά συνεχίζεται ο παλαιός στολισμένος αρχοντικός και ζωγραφισμένος «κράβατος» με τις ~~ακριβές κεντιστές~~ ^{κίτρινες} κουρτίνες ~~που τώρα βλέπεις στα Μουσεία.~~ ^{+ΣΤΟΙΕΣ}

Τώρα τα σπίτια γεμίσανε λουλούδια νάυλον ~~κεντήματα~~ της μηχανής, φωτογραφίες και «κούκλες» ~~απαδιασμένες στολισμένες~~ όπως το λένε, με την ίδια λαχτάρα το ψεύτικο πράμα και τ' αληθινό. Η μάνα δεν προλαβαίνει να καμαρώσει το βελουδένιο

για

μαξιλάρι που αγόρασε με τόση χαρά τη μια Λαμπρή και την άλλη Λαμπρή το γελά η κόρη που είδε άλλο σχέδιο σε περιοδικό, οι πανούργοι έμποροι και βιομήχανοι ξέρουνε καλά πώς να μην πολυκαιρίζει τίποτα. Μόνο η λαχτάρα είπαμε των κοριτσιών αυτή δεν αλλάζει, όλα τα επιθυμεί «καινούργια».

Χειμώνα-καλοκαίρι έχουνε συνήθιο φτωχοί και νοικοκυρέοι αποσπερίζουνε οι γειτόνοι συναμεταξύ τους, φέρνουνε καθένας, κουτσομπολιό και χωρατό και τα συνηθισμένα, κάτι ξεδιάντροπες παροιμίες, όμως ξέρουνε τι θα πεις και με ποιο τρόπο, τι δε θα πεις ποτέ-όπως στα καφενεία- το επόμενο, ανώτερο σπουδαστήριο. Μερικές γυναίκες έχουν λέγειν σπουδαίο τα παραμικρά τα κάνουνε παράσταση... «σκύβω τι να δω.. πάνω στην ώρα νάτηνε κι αυτή...» με την πρώτη που αρχίζουνε τα σκαμνιά τραβιούνται προς, οι γριές ακουμπούνε βολικά τη ράχη στον καναπέ, οι μικρές τραβούνε το φουστάνι στα γόνατα φρόνιμα-φρόνιμα, οι μανάδες φοβερίζουνε τα μικρά..«καταλαγιάστε, θα σας κλείσει ο θείος στα κατώι με τις μαμούνες..» η διπλή απόλαυση αρχίζει. Τα κεράσματα πρόχειρα κανένα συκαλάκι φουρνισμένο, κανένα χλωροκούκι, πασατέμπο, στραγάλια. Συχνά κυριεύει πλήξη, κάποιος χασμουριέται κρυφά, άλλος άγαρμπα μα κι η πλήξη δεχτή, δε χαλά η παρέα. Όσα νέα φτάνουνε απ' τον έξω κόσμο τα φέρνουνε στα γνώριμα μέτρα, σου λένε γιατί το τάνκερ 80.000 τόνους βούλιαξε το μικρό φορτηγό τόνους 800«.. ο καπετάνιος του τανκεριού ηπήε προς νερού του, ο τιμονιέρης ατζαμής, ανηψιός του τον είχε πάρει προς χάριν της μάνας του..» ή σε πληροφορούνε...«η ζάχαρη 6 δρχ. το κιλό στον Παναμά.. όλα σα γνώριμα.

Ο ΗΛΙΟΣ χρύσισε ολοκάθαρος η κορφή του όσο μισή φλούδα πεπόνι, τον ακολουθά ένα συννεφάκι μακρουλό αγωνία μας πότε θα βγει ολόκληρος.. νάτος και φαίνεται ολόσωμος.

μαξιλάρι που αγόρασε με τόση χαρά τη μια Λαμπρή και την άλλη Λαμπρή το γελά η κόρη που είδε άλλο σχέδιο σε περιοδικό, οι πανούργοι έμποροι και βιομήχανοι ξέρουνε καλά πώς να μην πολυκαιρίζει τίποτα. Μόνο η λαχτάρα είπαμε των κοριτσιών αυτή δεν αλλάζει, όλα τα επιθυμεί «καινούργια».

Χειμώνα-καλοκαίρι έχουνε συνηθιο φτωχοί και νοικοκυρέοι αποσπερίζουνε οι γειτόνοι συναμεταξύ τους, φέρνουνε καθένας, κουτσομπολιό και χωρατό και τα συνηθισμένα, κάτι ξεδιάντροπο ~~πες παροιμίες~~, όμως ξέρουνε τι θα πεις και με ποιόν τρόπο, τι δε θα πεις ποτέ-όπως στα καφενεία- το επόμενο, ανώτερο σπουδαστήριο. Μερικές γυναίκες έχουν λέγειν σπουδαίο τα παραμικρά τα κάνουνε παράσταση... «σκύβω τι να δω.. πάνω στην ώρα νάτηνε κι αυτή...» με την πρώτη που αρχίζουνε τα σκαμνιά τραβιούνται μπρος, οι γριές ακουμπούνε βολικά τη ράχη στον καναπέ, οι μικρές τραβούνε το φουστάνι στα γόνατα φρόνιμα-φρόνιμα, οι μανάδες φοβερίζουνε τα μικρά..«καταλαγιάστε, θα σας κλείσει ο θεός στα κατώι με τις μαμούνες..» η διπλή απόλαυση αρχίζει. Τα κεράσματα πρόχειρα κανένα συκαλάκι φουρνισμένο, κανένα χλωροκούκι, πασατέμπο, στραγάλια. Συχνά κυριεύει πλήξη, κάποιος χασμουριέται κρυφά, άλλος άγαρμπα μα κι η πλήξη δεχτή, δε χαλά η παρέα. Όσα νέα φτάνουνε απ' τον έξω κόσμο τα φέρνουνε στα γνώριμα μέτρα, σου λένε γιατί το τάνκερ 80.000 τόνους βούλιαξε το μικρό φορτηγό τόνους 800«.. ο καπετάνιος του τανκεριού ηπήε προς νερού του, ο τιμονιέρης ατζαμής, ανηψιός του τον είχε πάρει προς χάριν της μάνας του..» ή σε πληροφορούνε...«η ζάχαρη 6 δρχ. το κιλό στον Παναμά.. όλα σα γνώριμα.

Ο ΗΛΙΟΣ χρύσισε ολοκάθαρος η κορφή του όσο μισή φλούδα πεπόνι, τον ακολουθά ένα συννεφάκι μακρουλό αγωνία μας πότε θα βγει ολόκληρος, νάτος και φαίνεται ολόσωμος.

~ * ~

Ανεβαίνοντας ένα ψήλωμα, με κάθε δρασκελιά γνωρίζεις ολόκληρο το νησί, γραμμένες οι ακρογιαλιές του, οι πλαγιές παίρνεις κανένα μονοπάτι παράμερο, ησυχία τέλεια, το μάτι και τ' αφτί ξεκρύραστα φτάνουνε παντού. Το πιο ψηλό νησί κατά το βοριά είναι η Σάμος αριστερά η μακροκοκκάλα Ικαριά, τα νησάκια οι Φούρνοι, κατά την Ανατολή Αγαθονήσι, Αρκοί, Λειψώ, η δίκορφη Μυκάλη, δηλαδή Μικρασία βλέπομε, ξαναβλέπομε, οι ώρες στάμνες γεμάτες μπροστά μας. Καθίσαμε δίπλα σε μια κίσαρη χνουδωτή και δυο λαμπρές, ανθίσανε πρόωρα οι βελουδένιες φούντες τους. Παρακεί δυο πέτρες η μια πάνω στην άλλη-σημάδι ανθρώπου, σύνορο.

Ο ξεμοναχιασμένος άνθρωπος άμα βρεθεί σ' έρημη εξοχή χρειάζεται να ναι ο νους του γυμνασμένος σαν παρατηρητής που προσέχει πολλά σημάδια μαζί.

Απ' την κοντινή τούτη ερημιά τις πρώτες ώρες της ησυχίας ακούγεται κανένας πετεινός κανένας αγωγιάτης που λαλεί μουλάρια, τίποτα φωνές από καλύβι σαν πέτρες πεταμένες με σφεντόνα, οι άνθρωποι σε άλλον κόσμο αρχίζουνε και τελειώνουνε. Δυο σφερδούκλια σαλεύουνε μπροστά στα μάτια μας, σ'αλεύει κι ο ίσκιος τους πάνω στο χώμα γέμισε ουρανόσ και γης με το αργό τους σάλεμα, -τόσο βλέπομε: αυτό το «εδώ» το «αλλού» ξεγράφτηκε.

Πέρασε κι ένα μελισσάκι άγριο, η βουή του σα μηχανή τ'άραξε την ησυχία, πάλι άξαφνα κόβεται, χώθηκε σε μια πέτρα τρυπημένη, εξέχει το κολαράκι της, στρίβει και πάλι ξεμυτίζει, πάλι ζουζουνίζει και χάνεται, ίσιωσε πάλι σα νερό η σιωπή. Ένα συνεφάκι τώρα ξέκοψε απ' τ' άλλα, ποιος αέρας δικός του το φύσηξε, ο άνθρωπος χαζεύει, ρωτά μα και δεν περιμένει απάντηση. Κι αν θολώσουνε τα μάτια με την τόση αργή παράσταση αν βρεθεί καμιά πέτρα βολικιά και γύρει το κεφάλι ο ξεμοναχιασμένος και τον πάρει στ' αρπαχτά ο ύπνος, όποτε

Ανεβαίνοντας ένα ψήλωμα, με κάθε δρασκελιά γνωρίζεις ολόκληρο το νησί, γραμμένες οι ακρογιαλιές του, οι πλαγιές παίρνεις κανένα μονοπάτι παράμερο, ησυχία τέλεια, το μάτι και τ' αφτί ξεκδύραστα φτάνουνε παντού. Το πιο ψηλό νησί κατά το βοριά είναι η Σάμος αριστερά η μακροκοκκάλα Ικαριά, τα νησάκια οι Φούρνοι, κατά την Ανατολή, Αγαθονήσι, Αρκοί, Λειψώ, η δίκορφη Μυκάλη, δηλαδή Μικρασία βλέπομε, ξαναβλέπομε, οι ώρες στάμνες γεμάτες μπροστά μας. Καθίσαμε δίπλα σε μια κίσαρη χνουδωτή και δυο λαμπρές, ανθίσαν^{φ. 2V25}ε πρόωρα οι βελουδένιες φούντες τους. Παρακεί δυο πέτρες η μια πάνω στην άλλη-σημάδι ανθρώπου, σύνορο.

Ο ξεμοναχιασμένος άνθρωπος άμα βρεθεί σ' έρημη εξοχή χρειάζεται να ναι ο νους του γυμνασμένος σαν παρατηρητής που προσέχει πολλά σημάδια μαζί.

Απ' την κοντινή τούτη ερημιά τις πρώτες ώρες της ησυχίας ακούγεται κανένας πετεινός κανένας αγωγιάτης που λαλεί μουλάρια, τίποτα φωνές από καλύβι σαν πέτρες πεταμένες με σφεντόνα, οι άνθρωποι σε άλλον κόσμο αρχίζουνε και τελειώνουνε. Δυο σφερδούκλια σαλεύουνε μπροστά στα μάτια μας, σ'αλεύει κι ο ίσκιος τους πάνω στο χώμα γέμισε ουρανός και γης με το αργό τους σάλεμα, -τόσο βλέπομε: αυτό το «εδώ» το «αλλού» ξεγράφηκε.

Πέρασε κι ένα μελισσάκι άγριο, η βουή του σα μηχανή τ'άραξε την ησυχία, πάλι άξαφνα κόβεται, χώθηκε σε μια πέτρα τρυπημένη, εξέχει το κολαράκι της, στρίβει και πάλι ξεμυτίζει, πάλι ζουζουνίζει και χάνεται, ίσιωσε πάλι σα νερό η σιωπή. Ένα συνεφάκι τώρα ξέκοψε απ' τ' άλλα, ποιος αέρας δικός του το φύσηξε, ο άνθρωπος χαζεύει, ρωτά μα και δεν περιμένει απάντηση. Κι αν θολώσουνε τα μάτια με την τόση αργή παράσταση αν βρεθεί καμιά πέτρα βολικιά και γύρει το κεφάλι ο ξεμοναχιασμένος και τον πάρει στ' αρπαχτά ο ύπνος, όποτε